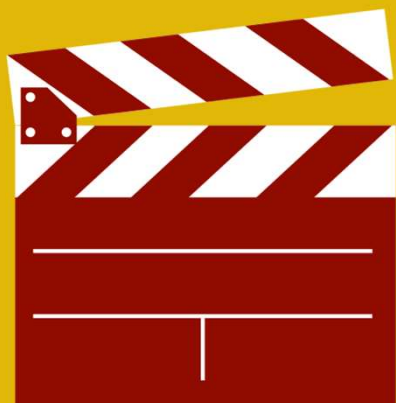

HANFODION ISDEITLO

29ain a 30ain o Dachwedd 2021

Nod ac amcanion y modwl

- Nod y modwl Hanfodion Isdeitlo yw cwrdd â'r galw cynyddol sydd yn y diwydiant clyweled am isdeitlwyr proffesiynol.
- Datblygwyd y cwrs hwn ar y cyd gan Ganolfan Gwasanaethau Cymraeg, Adran Isdeitlo S4C, Red Bee Media, Cyfatebol a Tinopolis er mwyn diwallu anghenion y diwydiant
- Cyflwyno gwybodaeth drylwyr o isdeitlo ynghyd â theorïau academyddion ac ymarferwyr yn y maes.

Beth yw Isdeitlau

Mae Isdeitlau'n destun ar y sgrin
sy'n cynrychioli effeithiau lleferydd
a sain wedi'u cydamseru mor agos â phosib i'r sain.

Diffiniad o isdeitlyd:

A translator has to be multi-talented, but a subtitler has to be a verbal acrobat – a language virtuoso who can work within the confines of a postage stamp. You only have a limited amount of characters per line to work with, including commas and spaces. If you have one letter too many, you can't just leave it out. You sometimes have to rewrite the entire sentence. The layout and spotting of subtitles are art forms in themselves, because subtitles have to follow the same rhythm as the film.

(Cintaz & Remael, 2021)

Mae dau brif fath o isdeitlau:

1. Isdeitlo o flaen llaw – isdeitlau caeedig ac isdeitlau agored

Hanfodion Isdeitlo GCIS7001C

2. Isdeitlo byw a hwyr

Isdeitlo – Ymarfer ac Ymgysfarwyddo GCIS7002C

Isdeitlo Byw yn y Gweithle GCIS7003C

Cynnwys dangosol – Hanfodion isdeitlo GCIS7001C

1. Hyfforddi myfyrwyr i isdeitlo rhaglenni sydd wedi'u recordio ymlaen llaw gan ganolbwyntio ar yr agweddau ieithyddol a thechnegol angenrheidiol ar gyfer isdeitlo rhyngieithol a mewnieithol.
2. Hyfforddiant yn egwyddorion isdeitlo.
3. Hyfforddiant yn sgiliau technegol sy'n angenrheidiol ar gyfer isdeitlo i safon darlledu ac i osod amsernodau perthnasol.

Cynnwys dangosol – Hanfodion isdeitlo GCIS7001C

4. Ymdrinnir â lliwiau, dehongli, cywasgu, effeithiau sain, cyfieithu, amseru, fformadu, ayyb.
5. Datblygu hyder wrth isdeitlo o'r newydd dan gyfarwyddyd.
6. Cyfarwyddo â'r amrywiol gynulleidfaoedd y bwriedir yr isdeitlau ar eu cyfer, e.e.pobl fyddar a'r trwm eu clyw, plant, dysgwyr iaith ac ati.
7. Trafodir addasu diwylliannol, cyfieithu ar y sgrin, damcaniaethau cyfathrebu ac amlieithrwydd.

ASESU

Isdeitlo dwy raglen wrthgyferbyniol - un yn y Gymraeg ac un yn y Saesneg (70%)

Asesir y dehongliad o ran:

- cywirdeb ystyr, eglurdeb gan osgoi amwysedd, cywair, mynegiant, portread, dilyniant, ansawdd iaith;
- gramadeg, sillafu, atalnodi, trefn geiriau a blociau synnwyr;
- agweddau technegol – amseru, fformadu a lliwiau.

Adroddiad (1,000 o eiriau)

Adroddiad sy'n gwerthuso'r damcaniaethau a gyflwynwyd yn y modwl. (30%)

Dyddiad cyflwyno 7fed o Ionawr 2022

Meini Prawf	Dan Trothwy	Trothwy	Da	Da iawn	Rhagorol	
	0-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-100
Cywirdeb – ystyr, dealltwriaeth, ffigyrau, termau technegol, enwau.						
Eglurdeb – osgoi amwysedd						
Cywair – dehongliad, ffurfiau iaith addas.						
Mynegiant – llifo'n rhwydd a naturiol						
Portread – adlewyrchu natur y rhaglen a'r cyd-destun						
Dilyniant, blociau synnwyr, unedau hawdd eu darllen						
Ansawdd iaith – gramadeg, sillafu, cystrawen.						
Atalnodi – defnydd o ddotiau parhad, ebychnodau, gofynodau, atalnodau llawn.						
Agweddau technegol - Amseru – amser mewn/allan, hyd addas, toriadau camera.						
Fformadu – lleoliad, ~~gostons~~ isdeitlau cyfansawdd, arddull.						
Lliwiau (cymeriadau)						

TRAETHAWD

Lluniwch werthusiad o'ch gwaith isdeitlo gan adfyfyrio a dadansoddi'r penderfyniadau gwnaethoch yn ystod y cwrs gan drafod arferion da'r diwydiant.

Dyddiad cyflwyno: 7fed o Ionawr 2022

Meini Prawf	Dan Trothwy	Trothwy	Da	Da iawn	Rhagorol	
	0-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-100
Adolygiad Llenyddiaeth						
Trafodaeth Glir a Rhesymegol						
Cyflwyniad a diwedd glo						
Tystiolaeth o ddirnadaeth ac o resymu gwybodaeth am y pwnc						
Arddull a Chyflwyniad						

Isdeitlo

- Gellir diffinio isdeitlau fel patrymau ieithyddol sy'n darparu testun sy'n cofnodi'r hyn a lefarir ar y sgrin.
- Techneg a ddefnyddir i ehangu mynediad at raglenni
- Creu isdeitlau sy'n galluogi i'r darllenydd allu darllen, deall a dilyn rhaglen

**Mae Isdeitlo yn dechneg defnyddir i ehangu
cynulleidfa sy'n gwylio'r teledu.**

- Cymraeg

Mae'r gwasanaeth isdeitlau Cymraeg wedi'i gynllunio ar gyfer dysgwyr Cymraeg, y byddar a'r trwm eu clyw, a'r rhai sy'n dewis gwylio heb sain i fwynhau rhaglenni Cymraeg S4C.

- Saesneg

Maent yn addas ar gyfer y di-gymraeg, dysgwyr, aelwydydd ieithyddol cymysg ac i'r byddar a'r trwm eu clyw ac ati.

Rhesymau dros isdeitlo

- Bywyd o ddydd i ddydd, rydyn ni'n amsugno llawer iawn o gyfryngau gweledol.
- Ymestyn cyrhaeddiad ac effaith eich fideo.
- Gwyllo fideo heb sain, sy'n bwysig ar rwydweithiau cymdeithasol sy'n chwarae fideos heb sain yn ddiofyn.
- Addysgu - offeryn anhepgor ar gyfer plant, myfyrwyr a dysgwyr achlysurol, mewnfudwyr, gwella rhuglder a llythrennedd.
- Is-deitlau yn hyrwyddo hunan-addysg trwy wneud cynnwys e-ddysgu yn fwy hygyrch - cyrsiau ar-lein, sgysiau TED, cyfarwyddiadau fideo, ac ati.
- Cynhwysiant cymdeithasol. Hanfodol ar gyfer cyfnewid diwylliannol, chwalu rhwystrau iaith a mynediad ac, o ganlyniad, yn hyrwyddo cyd-ddealltwriaeth ac undod a chymdeithas fwy datblygiedig.
- Galluogi gwyllo rhaglenni, fideos, gemau ac ati mewn amgylcheddau sensitive, megis mewn llyfrgell.
- Arddangos arfer da.

Defnydd isdeitlau:

- Rhaglenni teledu;
- Cyfryngau cymdeithasol a gwefannau;
- Isdeitlau ar fideos yn y gweithle;
- Isdeitlau ar fideos hyrwyddo a marchnata;
- Isdeitlau ar fideos Youtube a Vimeo;
- Gweminarau;
- Isdeitlau ar fideos hyfforddiant ac addysgu;
- Cofnodi cyfarfodydd.

Ffeithiau diddorol!

Cyfryngau cymdeithasol

- 85% o holl fideos Facebook yn cael eu gwyllo heb unrhyw sain
- 79% o chwaraewyr gemau fideo yn chwarae gyda chapsiynau ymlaen

Canllawiau S4C

https://dlo6cycw1kmb.cloudfront.net/media/media_assets/6.

[Canllawiau S4C ar gyfer isdeitlwyr yng Nghymru Welsh only.pdf](#)

Canllawiau Ofcom

[https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0025/212776/
provision-of-tv-access-services-guidelines.pdf](https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0025/212776/provision-of-tv-access-services-guidelines.pdf)

Canllawiau'r BBC

<https://bbc.github.io/subtitle-guidelines/#presentation>

Arfer Da Subtle

<https://subtle-subtitlers.org.uk/wp-content/uploads/2021/07/SUBTLE-Code-of-Conduct.pdf>

<https://subtle-subtitlers.org.uk/code-of-good-subtitling/>

Mae SUBTLE yn gymdeithas yn y DU a sefydlwyd yn 2006 gyda'r nod o hyrwyddo safonau uchel a phroffesiynoldeb o fewn y diwydiant isdeitlo

IAITH

- Cynhwysfawr
- Llifo'n rhwydd a naturiol
- Adlewyrchu natur y rhaglen a'r cyd-destun
- Creu cydbwysedd
- Cywiro – os oes angen
- Atalnodi

CYWIRDEB

- Cywirdeb iaith
- Eglurdeb
- Dehongliad
- Cywirdeb termau technegol neu anghyffredin, enwau, enwau lleoedd, ayyb
- Sillafu, teipos, atalnodi
- Ffurfiâu iaith addas i'r cyd-destun a'r cywair
- Unedau hawdd eu darllen
- Isdeitl – gorffen gydag atalnod llawn, dotiau parhad, ebychnod neu ofynnod

FFORMADU

Fformadu effeithiol

- Agweddau technegol
- Arddull
- Effeithlonrwydd
- Lliwiau
- Lleoliad
- Cysondeb

AMSERU

Cyflymder – 140 gair y funud / 600 gofod y funud

• un gair	rhwng 1 a 1.5 eiliad
• hyd at hanner llinell	rhwng 1.5 a 2 eiliad
• rhwng hanner llinell ac un llinell	rhwng 2 a 3 eiliad
• rhwng un llinell ac un llinell a hanner	rhwng 3 a 4 eiliad
• rhwng un llinell a hanner a dwy linell	rhwng 4 a 5 eiliad
• dwy linell lawn	rhwng 5 a 6 eiliad
-
- Parchu toriadau camera
 - Isdeitlau cyfansawdd

CYWAIR IEITHYDDOL

- Oedran
- Rhyw
- Cyfnod
- Cefndir addysgol
- Safle cymdeithasol
- Natur y rhaglen

EFFEITHIAU SAIN

- Priflythrennau gwyn ar gefndir coch
- Gwaelod y sgrîn
- Effeithiau sain cymeradwy

GOLYGU

Golygu effeithiol:

- Dehongliad
- Ansawdd iaith
- Fformadu
- Lleoliad
- Amseru
- Iaith, sillafu
- Agweddau technegol darlledu isdeitlau

Meddalwedd llosgi isdeitlau

<https://www.blackmagicdesign.com/products/davinciresolve/>

<https://handbrake.fr/>

**Oes
cwestiwn?**

Creu isdeitlau